

WPISUJE UCZEŃ

KOD UCZNI

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNI

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY

miejsce
na naklejkę
z kodem

dysleksja

SPRAWDZIAN W SZÓSTEJ KLASIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ

„Chleb” Materiał diagnostyczny

STYCZEŃ 2006

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 8 stron.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem albo piórem z czarnym tuszem/atramentem.
Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Odpowiada im następujący układ kratek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

6. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą - np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

■	B	C	D
---	---	---	---

7. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

⊙■	B	C	■
----	---	---	---

8. Rozwiązania zadań od 21. do 23. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Ostatnia strona arkusza jest przeznaczona na brudnopis. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane.

Powodzenia!

**Czas pracy:
60 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 40**

Od jak dawna ludzie wypiekają chleb? Trudno odpowiedzieć na to pytanie. Wiadomo jednak, że robili to już w starożytnym Egipcie.

U ludów słowiańskich, oprócz zwykłego chleba, spotykamy chleby obrzędowe, związane z różnymi świętami i uroczystościami. Były więc chleby weselne – kołaczki, zapustne – racuchy, wielkanocne – baby i pogrzebowe – perebuszki.

W średniowieczu wypiekano około 10 gatunków chleba, a w wieku XVI, gdy rosło spożycie, mnożyły się też jego rodzaje. Za najlepszy uważano chleb pszenny, zwany królewskim. Znane były także chleby z owsa, jęczmienia, gryki i prosa.

Za panowania ostatnich Jagiellonów, Zygmunta I Starego (1506 – 1548) i jego syna Zygmunta Augusta (1548 – 1572), Polska stała się spichlerzem Europy. Wisłą płynęły do morza statki ze zbożem, na które w Gdańsku czekali zagraniczni kupcy. Kraj się bogacił, co wpływało na ożywienie różnych dziedzin życia. Rozkwitała kultura, toteż czasy zygmunto-wskie przeszły do historii jako złoty wiek. W Polsce przebywało wtedy wielu Włochów. W 1518 roku przybyli z księżniczką Boną, drugą żoną Zygmunta I Starego, przyszłą matką Zygmunta Augusta. Włoska królowa zmieniła nieco dworską kuchnię, zarządziła też uprawianie południowych warzyw (pietruszki, sałaty, marchwi, pora, selera).

Kulinarne nowości dobrze się przyjmowały, ale nigdy nie wyparły chleba, który w Polsce od niepamiętnych czasów otaczano niemal religijną czcią. Gdy przypadkiem upadł na ziemię, podnoszono go i przepraszając, całowano. Później, przed napoczęciem nowego bochenka, znaczone go znakiem krzyża. Chlebem i solą witano dostojnych i miłych gości oraz nowożeńców na progu ich domu. Cyprian Kamil Norwid (1821 – 1883), tęskniąc na emigracji za Polską, pisał:

*Do Kraju tego, gdzie kruszynę chleba
Podnoszą z ziemi przez uszanowanie
Dla darów nieba...
Tęskno mi Panie.*

O popularności i znaczeniu chleba w Polsce świadczą liczne przysłowia, np.: *Chleb pracą nabyty bywa smaczny i syty.*, *Gdzie wiele chleba, hojności trzeba.*, *Komu chleb zaszkodzi, temu kij pomoże.*

Liczne były gatunki chleba polskiego. Cudzoziemcy chwalili je, twierdząc, że nasze pieczywo ma prawdziwy chlebowy smak i aromat. Przygotowywane dawniej w domach chleby razowe pieczone na liściach kapusty lub chrzanu, tzw. chleby wiejskie były wspaniałym przysmakiem. Z żalem trzeba stwierdzić, że dziś są rzadkim rarytasem.

Na podstawie: M. Lemnis, H. Vitry, *W staropolskiej kuchni i przy polskim stole*, Warszawa 1980 r.

1. Chleb

- A. zaczęto wypiekać w średniowieczu.
- B. wypiekano już w starożytności.
- C. przywozła do Polski królowa Bona.
- D. pojawił się w Polsce w XIX wieku

2. Słowianie wypiekali kołaczki, aby uświetnić
 - A. uroczystości pogrzebowe.
 - B. obchody świąt.
 - C. uroczystości weselne.
 - D. zabawy karnawałowe.

3. Panowanie dynastii Jagiellonów na polskim tronie kończy
 - A. Zygmunt I Stary.
 - B. królowa Bona.
 - C. Zygmunt August.
 - D. Kazimierz Jagiellończyk.

4. Jaki okres polskiej historii nazwano złotym wiekiem?
 - A. Przełom XV i XVI wieku.
 - B. XVI wiek.
 - C. Przełom XVI i XVII wieku.
 - D. XVII wiek.

5. W jaki sposób Cyprian Kamil Norwid uzasadnia szacunek Polaków dla chleba?
 - A. Polacy szanują chleb, bo często cierpieli głód.
 - B. Polacy utrzymują się z rolnictwa, toteż szanują chleb.
 - C. Chleb jest bardzo smaczny i dlatego jest szanowany.
 - D. Polacy szanują chleb, bo jest darem bożym.

6. Użyte w ostatnim zdaniu tekstu słowo *rarytas* oznacza
 - A. chleb obrzędowy.
 - B. chleb pszenny.
 - C. chleb pieczony na liściach chrzanu.
 - D. rzadki przysmak.

7. W przysłowiu *Chleb pracą nabyty bywa smaczny i syty* zawarta jest pochwała
 - A. pracowitości.
 - B. sytości.
 - C. chleba.
 - D. zaradności.

8. Bochenek chleba przed włożeniem do pieca ważył 60 dag. Podczas pieczenia chleb traci około 5% swojej wagi. Ile będzie ważył po upieczeniu?
 - A. 57 dag
 - B. 63 dag
 - C. 55 dag
 - D. 65 dag

9. Sześć jednakowych bochenków chleba waży łącznie 5,1 kg. Ile waży jeden bochenek?

- A. 85 dag
- B. 75 dag
- C. 80 dag
- D. 70 dag

Chleb
który żywi i zachwyca
który się w krew narodu zmienia

poezja Mickiewicza

sto lat nas karmi
ten sam chleb
siłą uczucia
rozmnożony

Tadeusz Różewicz

10. Ten wiersz jest hołdem złożonym

- A. codziennemu ludzkiemu pożywieniu.
- B. cudowi rozmnożenia chleba.
- C. cierpiącemu narodowi.
- D. poezji Adama Mickiewicza.

11. Które przysłowie jest najbliższe głównej myśli wiersza Tadeusza Różewicza?

- A. Nie samym chlebem człowiek żyje.
- B. Nie trzeba chlebem gardzić.
- C. Kto chleb jada, ten mocny.
- D. Każdy za chlebem idzie.

12. W wierszu Tadeusza Różewicza

- A. rymuje się pierwszy i drugi wers.
- B. rymuje się drugi i czwarty wers.
- C. rymuje się drugi i trzeci wers.
- D. nie ma rymów.

13. Piekarz włożył bochenki chleba do pieca o 14.50. Wyjął je po 1 godzinie i 35 minutach? O której godzinie chleb został wyjęty z pieca?

- A. 15.55
- B. 16.25
- C. 16.05
- D. 15.10

14. W jakiej porze roku sieje się pszenicę jara?
- A. Jesienią.
 - B. Zimą.
 - C. Wiosną.
 - D. Latem.
15. Pszenicę zbiera się
- A. w marcu i kwietniu.
 - B. w maju i czerwcu.
 - C. w lipcu i sierpniu.
 - D. we wrześniu i październiku.
16. W słowniku języka polskiego wyraz *chleb* znajduje się między wyrazami
- A. *chlebak* i *chlebek*.
 - B. *chlastać* i *chlebek*.
 - C. *chlebek* i *chlebowy*.
 - D. *chlebowy* i *chlebuś*.
17. Aby do wyrazu *chleb* dobrać wyrazy o podobnym znaczeniu, najlepiej skorzystać ze
- A. słownika wyrazów bliskoznacznych.
 - B. słownika ortograficznego.
 - C. słownika wyrazów obcych.
 - D. słownika terminów literackich.
18. Aby poszerzyć swą wiedzę o czasach Zygmunta I Starego i królowej Bony, najlepiej sięgnąć do książki
- A. *Polska trzech Bolesławów*.
 - B. *Powrót korony Piastów*.
 - C. *Rzeczpospolita Obojga Narodów*.
 - D. *Polska Jagiellonów*.
19. Aby w bibliotece skorzystać z katalogu rzeczowego, trzeba znać
- A. tematykę książki.
 - B. tytuł książki.
 - C. wydawcę książki.
 - D. nazwisko autora.
20. W zdaniu *Czytanie o wydarzeniach z przeszłości sprawia mi przyjemność*
- A. nie ma czasowników.
 - B. są dwa czasowniki.
 - C. są trzy czasowniki.
 - D. jest jeden czasownik.

21. Masz 10 zł i chcesz kupić chleb, 4 kajzerki i kilka drożdżówek. Kajzerka kosztuje 40 groszy, chleb 1,80 zł, a drożdżówka 1,20 zł. Ile najwięcej drożdżówek możesz kupić?

Tu zapisz wszystkie obliczenia.

22. Do upieczenia chleba użyto 5 prostopadłościennych form o wymiarach 20 cm x 32 cm x 6 cm. Ile należałoby użyć prostopadłościennych foremek o wymiarach 12 cm x 25 cm x 8 cm, aby upiec tę samą ilość chleba?

Tu zapisz wszystkie obliczenia.

Brudnopis